

58 מותר לטלטלו, ואם כן אין זו שיטת רבי יהודה, שהרי רבי יהודה אסר
59 לטלטל נר.
60 הגמרא מבארת ביאור אחר בברייתא: **אָלָא אָמַר מַר זוּמְרָא, לְעוֹלָם**
61 **הַסִּיפָא** נשנתה אף לרבי שמעון, **וְכִי קָשְׁרִי** – ומה שהתיר רבי שמעון
62 לטלטל נר, זהו דוקא **בְּנֵר זוּמְא** – קטן, שאין בו די שמן שידלק כל
63 השבת, **דְּרַעְתִּיהָ עֲלוּיָהּ** – שכבר מבעוד יום דעתו עליו שכשיכלה
64 השמן ויכבה הנר ישתמש בו, **אֲבָל הֵנִי** (כוס קערה ועשיתן) **דְּנִפְשֵׁי**
65 – שהם גדולים ומכילים שמן כשיעור שידלק כל השבת, **לֹא הוֹתֵר**
66 לטלטל, שכן יודע הוא שידלקו כל השבת ומקצה דעתו מהן.
67 הגמרא מקשה סתירה מברייתא על הברייתא שאסרה לטלטל קערה:
68 **וְהִתְנַיָא** – והלא שנינו בברייתא, **מוֹתֵר הַשֶּׁמֶן שְׁבַנְרָ וְשִׁבְקַעְרָה**
69 לאחר שכבו, **אָסוּר לִיהֲנוֹת מִמֶּנּוּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.** הרי לנו
70 בפירוש שרבי שמעון מתיר אף בקערה, שגדולה היא, וקשה, הלא
71 בברייתא לעיל התבאר שבקערה אף רבי שמעון אוסר.
72 מיישבת הגמרא: **הֵתָם** – שם בברייתא שרבי שמעון מתיר לטלטל
73 קערה, מדובר בקערה **דְּוִמְיָא דְנֵר**, דהיינו בקערה קטנה הדומה לנר
74 שדרכו שהוא קטן, שכן הם נשנו יחד 'ושבנר ושבקערה', ולכן מתיר
75 רבי שמעון, אולם **הֵבָא** – כאן בברייתא שאף רבי שמעון אוסר
76 לטלטל קערה, מדובר בקערה **דְּוִמְיָא דְכּוֹס**, דהיינו בקערה גדולה
77 הדומה לכוס שדרכו שהוא גדול, שכן כוס שנשנה עמו בברייתא
78 ('אבל כוס קערה') גדול הוא, ולכן אסר רבי שמעון לטלטלו.
79 הגמרא מבארת את דין מנורת מתכת: **אָמַר רַבִּי יוֹרְאָה, פְּמוֹטָא** –
80 מנורה קטנה של מתכת, **שְׁהַדְלִיקוּ בּוֹ בְּשַׁבַּת זוֹ, לְדַבְרֵי הַמַּתִּיר,**
81 דהיינו לדברי רבי מאיר שהתיר במשנתנו לטלטל נר ישן שלא
82 הדליקו בו בשבת זו, **אָסוּר לטלטלו** לאחר שכבה, שכיון שהדליקו בו
83 בכניסת שבת, הוא נעשה מוקצה מחמת איסור, ונאסר לכל השבת.
84 **וְלְדַבְרֵי הָאֹסְרֵי,** היינו לדברי רבי יהודה, שאסר לטלטל נר של חרס
85 ישן משום מיאוסו, **מוֹתֵר לטלטלו** לפמוטו, שכן רבי יהודה אסר
86 לטלטל רק נר של חרס שהוא מאוס, אבל נר של מתכת שאינו מאוס
87 לא אסר לטלטלו, שאינו סובר לאסור דבר שהוא מוקצה מחמת
88 איסור.
89 הגמרא מקשה על דברי רבי זירא, שאמר שרבי יהודה אינו אוסר
90 לטלטל את הנר מחמת איסור. תמזה הגמרא: **לְמִיּוּמָא** – האם ניתן
91 לומר, **דְּרַבִּי יְהוּדָה מוֹקְצֵה מַחֲמַת מִיָּאוֹס אֵית לֵיהּ** – יש לו, כלומר
92 הוא אוסר מחמת זאת, **וּמוֹקְצֵה מַחֲמַת אִיסוּר לִית לֵיהּ** – אין לו
93 ואינו אוסר משום כך, **וְהִתְנַיָא** – והרי שנינו בברייתא, **רַבִּי יְהוּדָה**
94 **אֹמְרֵי, כָּל הַנְּרוֹת שֶׁל מַתְּכַת שְׂאִינִים מֵאוֹסִים מְטַלְטְלִין, חוּץ מִן הַנֵּר**
95 **שְׁהַדְלִיקוּ בּוֹ בְּשַׁבַּת,** שאסור לטלטלו, והטעם משום שהוקצה מחמת
96 איסורו, הרי שמפורש בברייתא שרבי יהודה אוסר במוקצה מחמת
97 איסור.
98 הגמרא שונה את הברייתא באופן שונה. מבארת הגמרא: **אָלָא** על
99 כרחק **אִי אִיתְמַר הֵכִי אִיתְמַר** – מה שנאמר בשם רבי זירא בענין
100 פמוט, כך הוא נאמר, **אָמַר רַבִּי יוֹרְאָה, פְּמוֹטָא שְׁהַדְלִיקוּ עֲלוּיָהּ בְּשַׁבַּת,**
101 **לְדַבְרֵי הַבָּל** ורבי יהודה ורבי מאירן **אָסוּר לטלטלו,** לפי שהוקצה
102 מחמת איסורו. **לֹא הַדְלִיקוּ עֲלוּיָהּ בְּשַׁבַּת זוֹ, דְּבַרִּי הַבָּל מוֹתֵר**
103 לטלטלו, שכיון שהוא של מתכת הוא אינו מאוס, ואף לרבי יהודה
104 האוסר במוקצה מחמת מיאוס מותר לטלטלו.
105 הגמרא מבררת האם יחוד כלי לצורך איסור אוסר אותו לשבת: **אָמַר**
106 **רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִטָּה שִׁיחֲדָה לְהִנְחִי עֲלֵיהּ מְעוֹת,** ועדיין לא
107 הניח, **אָסוּר לְטַלְטְלָהּ,** שכיון שהזמינה להנחת מעות, היא נאסרת
108 בטלטול, שבהזמנה זו הוא מקצה מדעתו את השימוש מן המטה
109 לגמרי.
110 מקשה הגמרא: **מִיתִיבֵיהּ** – הקשה **רַב נַחְמָן בְּרִי יִצְחָק** על דברי רב
111 יהודה בשם רב, הלא תנא קמא שבמשנתנו, שהוא רבי יהודה
112 המחמיר בטלטול מוקצה, שנה, **'מְטַלְטְלִין נֵר חֲדָשׁ אֲבָל לֹא יִשְׁן,**
113 ומשמע מדבריו, שגר חדש אינו נאסר ביחוד והזמנה בלבד אלא
114 בהדלקה, שאם היה נאסר אף ביחוד, היה על התנא לשנות שאף בנר
115 חדש שעדיין לא הדליקו בו יש אופן שאסור, והיינו ביחוד להדלקה,
116 ומתוך שהתנא לא שנה זאת, מוכח שיחוד אינו אוסר את הנר.

1 **אִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ** – אם לא תתיר לו לטלטלו כדי להצילו מן
2 הדליקה, **אֵתִי לְכַפּוּנִי** – הוא יבוא לכבותה, אבל לטלטל מתו מפני
3 החמה אפילו באופן שמטלטל מן הצד אוסר רבי יהודה בן לקיש.
4 הגמרא פוסקת את ההלכה בזה: **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּן שִׁילָא אָמַר רַבִּי**
5 **אָסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה בְּן לְקִישׁ בְּמַת, שֶׁמֶצִּילִין**
6 את המת מן הדליקה.
7 שנינו במשנה: **אֵין נִיאוּתִין** (–נהנין) **הִכְמֵנו** – מן השמן הנוטף, **לְפִי**
8 **שְׂאִינוּ מִן הַמוֹבָן.**
9 הגמרא שונה ברייתא בהלכות השמן שנותר בנר לאחר שכבה: **תְּנוּ**
10 **רַבְּנָן בְּרִייתָא, מוֹתֵר הַשֶּׁמֶן שְׁבַנְרָ וְשִׁבְקַעְרָה** – השמן שנותר בנר
11 או בקערה לאחר שכבתה האש, **אָסוּר להשתמש בו בשבת,** שלפי
12 שהוקצה בבין השמשות הוקצה לכל היום. **וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.**

משנה

13 משנתנו עוסקת בידינו טלטול נר בשבת: **מְטַלְטְלִין נֵר חֲדָשׁ,** דהיינו
14 שלא נשתמשו בו אפילו פעם אחת ואינו מאוס, **אֲבָל לֹא יִשְׁן** שכבר
15 נשתמשו בו ונעשה מאוס, שכיון שהוא מאוס, הוא מקצה דעתו
16 מלהשתמש בו שימושים אחרים. **רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרֵי, כָּל הַנְּרוֹת**
17 **מְטַלְטְלִין אותן,** בין חדש בין ישן, **חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק** – בעודו דולק
18 **בְּשַׁבַּת,** שאסור לטלטלו שמא יכבה תוך כדי טלטולו.

גמרא

19 הגמרא מביאה ברייתא השונה כמה שיטות באיסורי מוקצה: **תְּנוּ**
20 **רַבְּנָן בְּרִייתָא, מְטַלְטְלִין נֵר חֲדָשׁ, אֲבָל לֹא יִשְׁן, דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה.**
21 **רַבִּי מְאִיר אֹמְרֵי, כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין,** אפילו נר ישן, לפי שאינו
22 סובר לאסור מוקצה מחמת מיאוס, **חוּץ מִן הַנֵּר שְׁהַדְלִיקוּ בּוֹ בְּשַׁבַּת**
23 – שדלק בכניסת השבת, שאסור לטלטלו אף לאחר שכבה, לפי
24 שכשדלק בכניסת שבת הוקצה מחמת איסורו.
25 **רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרֵי,** כל הנרות מטלטלין, ואפילו המאוס ושדלק
26 בכניסת השבת, **חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק** – בשעה שדולק **בְּשַׁבַּת.** אמנם
27 כשכבתה מותר לטלטלה. **אֲבָל כּוֹס וְקַעְרָה וְעֵשְׂשִׁית** (–כוס זכוכית
28 גדולה שהדליק בהם, אפילו לאחר שכבו **לֹא יוֹזִיִּים מְמַקְוִיָּם.**
29 **וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרֵי, מִסְתַּפֵּק** – יכול אדם ליהנות מן
30 הַנֵּר הַקֶּבֶה – מן השמן הנמצא בנר דולק, שהולך וכבה מעצמו,
31 שכיון שהוא הולך וכבה מעצמו, אין המסתפק ממנו מתחייב משום
32 מכבה בנשילת השמן, וכן מסתפק מן הַשֶּׁמֶן הַמְטַפְטֵף, וְאִפִּילוּ
33 **בְּשֻׁעָה שְׁהֵנָּה דוֹלֵק.**

34 אבוי מבאר את מחלוקתם של רבי אליעזר ואבוי רבי שמעון: **אָמַר**
35 **אֲבִי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן** שמתיר להסתפק מן השמן שבנר אף
36 קודם שכבה, **סָבַר לָהּ פְּאֻבּוּהָ** – כאביו רבי שמעון, **פְּתָדָא** – באחד
37 מדיניו, **וּפְלִיג עֲלֵיהּ** – חלק עליו פְּתָדָא.
38 ומבאר אבוי את דבריו: **סָבַר לָהּ פְּאֻבּוּהָ פְּתָדָא,** בכך דלית ליה
39 **מוֹקְצָה** – אינו סובר שדבר שהיה אסור בין השמשות נאסר לכל
40 השבת, ולכן לא אסר לטלטל את הנר שדלק בכניסת השבת. **וּפְלִיג**
41 **עֲלֵיהּ פְּתָדָא, דְּאִילוּ אָבוּהּ סָבַר,** לאחר שִׁבְכָה, אין – יכול להסתפק
42 מן השמן, אבל כשעדיין לא **בָּבָה, לֹא, וְאִילוּ אִיהוּ** – רבי אליעזר
43 ברבי שמעון עצמו **סָבַר, אָף עַל גַּב דְּלֹא פָּבָה** מותר להסתפק ממנו.
44 הגמרא מבררת מי התנא ששנה את הדין 'אבל כוס וכו' לא יזיז',
45 שנינו בברייתא: **אֲבָל כּוֹס וְקַעְרָה וְעֵשְׂשִׁית לֹא יוֹזִיִּים מְמַקְוִיָּם.**
46 הגמרא סברה שדין זה הינו אף לדברי רבי שמעון שהתיר לטלטל נר,
47 ועל כן שואלת הגמרא, **מֵאֵי שְׂנֵא הֵנִי** – מדוע שונים כלים אלו מנר,
48 שאף רבי שמעון אוסר לטלטלם. משיבה הגמרא: **אָמַר עוּלָא,**
49 **הִסְפִּיא** (אבל כוס וכו') **אל הובאה כהמשך לדברי רבי שמעון,** אלא
50 **אֶתְאַן** – הובאה ונשנה רק לדעת רבי יהודה שאסר לטלטל נר ישן,
51 שאסר לטלטל אף עששית.

52 הגמרא דוחה את היישוב: **מְתַקֵּף לָהּ** – הקשה **מַר זוּמְרָא לעולא,**
53 **אִי הֵכִי** – אם כן שהסיפא היא דעת רבי יהודה בלבד, **מֵאֵי** – מה
54 הביאור לנאמר בה 'אבל כוס קערה ועששית לא יזיז', הלא מלשון
55 זה משמע שרק כוס וכו' אסור לטלטלם, אבל הנר שדובר בו ברישא

נמדדים עמה. ג. האם האופן מציל מטומאת אהל המת. שהדין הוא
 (אהלות פ"ז מ"א) שדברים המאדילים על המת נטמאים. אמנם כל זה
 בכלים שיש להם תורת קבלת טומאה, אך שידה הגדולה מארבעים
 סאה שכאמור לעיל אינה מקבלת טומאה, אף חוצצת היא בפני
 הטומאה שעליה, ולפיכך שידה שנכנסה לבית הקברות הכלים
 שעליה אינם נטמאים בכלים המאדילים על המת, כיון שהשידה
 שאינה מקבלת טומאה חוצצת בין המת לכלים שעליה ומצילתם
 מליטמא. המשנה מבררת האם אופן השידה אף הוא כמו השידה
 עצמה ומציל את הכלים שמאדילים עליו מליטמא באהל המת. ד.
 האם כשיש בשבת מעות על גבי האופן מותר לטלטל את השידה. כל
 ענינים אלו נתבארו להלן במשנה.
אָמֵר עוֹלָא, מְתִיב – הקשה רבי אֵלְעִזֵּר על דברי רב ממשנה,
 ששינו במסכת כלים (פ"ח מ"א) בענין טומאת שידה דהיינו מרכבת עץ,
 מוכניו (הגלגל) שְׁלָה, בְּזִמְן שְׁהִיא נִשְׁמָטָה, שניתן לפרקה מהשידה,
 אִין הַיְבוּר לָהּ – אינה חשובה כמחבורת לשידה להיחשב ככלי אחד,
 לענין שאם נגעה טומאה באחד מהם (בשידה או באופן) שיטמא אף
 את חברו, אלא חשוב ככלי בפני עצמו, והנוגע מהם בטומאה הוא
 בלבד נטמא, ואִין המוכני נִמְדָרֵת עִמָּה, שכשמודדים את השידה
 לידע אם היא מקבלת טומאה, אף שמודדים אותה מחוצה לה, אין
 מודדים אותה עם הגלגלים הללו שיכולים להתפרק ממנה, אלא
 משערים בכלי שמכיל את השידה ללא הגלגלים, ואִין המוכני מְצַלֵּת
 עִמָּה בְּאֵהֶל הַמֵּת – בבית הקברות, כלומר אם שידה גדולה שאינה
 מקבלת טומאה נכנסה לבית הקברות, והכלים שעל גביה בולטים
 ויוצאים מחוץ לעובי דופןותיה, אולם אינם יוצאים ומאדילים על
 הקברים ממש, אלא מאדילים על עובי הגלגל (צויר א), אין אומרים
 שהגלגל הוא חלק מהשידה שאינה מקבלת טומאה ולפיכך אף הוא
 יחוצץ בפני הטומאה שתחתיו והכלים לא יטמאו, אלא הוא כלי בפני
 עצמו ומקבל טומאה, וכלי המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה,
 ואִין גּוֹרְדִין אוֹתָהּ – את המוכני בְּשֵׁבֶת בְּזִמְן שֵׁישׁ עָלֶיהָ (על המוכני)
 מְעוֹת, כיון שהגלגל נעשה בסיס למעות שהן מוקצה. מדייק רבי
 אלעזר: מכך ששינוי שאין גוררין אותה בומן שיש עליה מעות,
 משמע, הָא – אבל אם אִין עָלֶיהָ כַּעַת מְעוֹת, שְׂרִיא – מותר
 לטלטלה, אָף עַל גַּב דְּהִיוּ – שהיו עָלֶיהָ מעות בְּבִין הַשְּׂמֹשׁוֹת,
 וקשה לרב שאסר לטלטל מיטה שהיו עליה מעות בין השמשות
 אפילו שכעת כבר אינן עליה.
 מתרצת הגמרא: הֵהִיא – משנה זו דברי רבי שְׁמַעוֹן הִיא, דְּלִית לָיָה
 – שאינו סובר מוקצה ומתוך שהוקצה לבין השמשות הוקצה לכל
 השבת, וְרַב שאסר לטלטל את המיטה, בְּרַבִּי יְהוּדָה (שסובר שיש
 מוקצה) סְבִירָא לָיָה.

ומתוך כך מקשה הגמרא בקל וחומר, וּמָה גַר דְּלֶהָבִי עֲבִידָא –
 שלצורך מלאכת איסור הוא מיועד ולשם כך נעשה, ולפיכך מסתבר
 שבודאי הוא מיוחד להדלקה בלבד ויאסר בטלטול, ואף על פי כן בִּי
 – כל שעדיין לא הִדְלִיק בָּהּ שְׂרִי – מותר לְטַלְטְלָהּ, מְטָה, דְּלֵאוּ
 לְהָבִי עֲבִידָא – שאינה עשויה ומיועדת לצורך איסור דהיינו לצורך
 הנחת מעות, לֹא כֵּל שֶׁבֶן שלא תיאסר ביחודה למעות. וקשה על
 דברי רב שאסר לטלטל מיטה מחמת עצם זה שיחדה למעות.
 הגמרא מיישבת את דברי רב: אֵלָא אִי אִיתְמַר הָבִי אִיתְמַר – אם
 נאמר בשם רב כך נאמר, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מְטָה שֵׁיתְהָה
 לְמַעוֹת, אם כבר הֵנִיחַ עָלֶיהָ מְעוֹת ואפילו בחול, אָסוּר לְטַלְטְלָהּ
 בשבת, שכיון שיחדה למעות וכבר הניחן עליה, מעתה המיטה
 מיועדת למעות בלבד, ואפילו סילקן מבעוד יום, שבשבת הם כבר
 אינם עליה, אסורה המיטה בטלטול. אבל אם עדיין לֹא הֵנִיחַ עָלֶיהָ
 מְעוֹת, אפילו שיחדה לכך, מוֹתֵר לְטַלְטְלָהּ, שיחוד לבד אינו אוסר.
 לֹא יְהִדָּה לְמַעוֹת, אם יש עָלֶיהָ עתה בשבת מְעוֹת, אָסוּר לְטַלְטְלָהּ,
 משום שהמיטה נעשית בסיס למעות שעליה. ואם אִין עָלֶיהָ כַּעַת
 מְעוֹת, אפילו שהיו עליה קודם השבת או אפילו במשך השבת, מוֹתֵר
 לְטַלְטְלָהּ, שנתינת מעות על המיטה מבלי שיחדה להן בפירוש אינה
 מקצה את המיטה. מסיים רב, ומה שאמרתי שאם אין עליה עתה
 מעות אף שהיו על המיטה והוטרדו אין המיטה נעשית מוקצה, וְהִיא
 – כל זה דווקא כִּשְׂלֵא הִיוּ עָלֶיהָ המעות בְּבִין הַשְּׂמֹשׁוֹת, אלא סולקו
 ממנה מבעוד יום, אבל אם היו עליה בין השמשות, מתוך שהמיטה
 נאסרה בבין השמשות היא נאסרת לכל השבת.
 רבי אלעזר מוקשה על דברי רב ממשנה במסכת כלים (פ"ח מ"ב)
 העוסקת בדיני טומאת שידה שהיא מרכבת עץ גדולה. במשנה (כלים
 פ"ח מ"ב) שנינו, השידה התיבה והמגדל, שהם כלים גדולים מאד, אם
 יכולים להחזיק בתוכם ארבעים סאה דבר לח (נחליו), אינם מקבלים
 טומאה אם נגעה בהם טומאה או שהיו באהל המת, ואם אינם
 מחזיקים בתוכם כשיעור זה, הרי הם מקבלים טומאה ככל הכלים,
 ודבר זה נלמד מפסוק.
 המשנה (פ"ח מ"א) ממשיכה ומבארת, כיצד מודדים את השידה לידע
 אם היא מחזקת ארבעים סאה, נחלקו בכך בית שמאי ובית הלל, בית
 שמאי סברו, שהיא נמדדת במפנים, דהיינו שמודדים האם כלי זה
 מכיל ארבעים סאה לח. ובית הלל סברו, שמודדים אותה מבחוץ
 כלומר עם עובי השידה עצמה, הזאת על ידי שמשערים אם כלי
 המכיל ארבעים סאה יכול את השידה בשלימותה.
 במשנה שלאחריה (מ"ב) התנא מברר את דין אופן השידה (המכונה
 בלשון המשנה מוכני) לענין ארבעה ענינים: א. האם האופן חשוב
 כחלק מהעגלה לענין שאם נגעה הטומאה באחד מהם, השני נטמא.
 ב. לבית הלל שסברו שהשידה נמדדת מבחוץ, האם אף האופנים